

सम्पादकीय नियमनको खाँचो

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड पत्ती शोकमा परिहरदा समाजको ठूलो हिस्ताले छलफल विषय त्वरिताई बनाएका छन्। मुलुकको प्रधानमन्त्री शोकमा परेकाले समवेदना प्रकट गर्नेहरूले सीता दाहालको अन्येष्टिमा देखिएको दृष्टिलाई छलफलका विषय बनाएका छन्। छलफलको केन्द्रमा सांसद तोसिमा कार्कीसंग एक टेलिभिजन प्रस्तोता छन्। तो टेलिभिजन प्रस्तोताले मृतकको शवलाई फुल चढाउँदा भिडियो खिचेको दृष्टि राखेर अमानवीय गतिविधि भनेका छन्। अर्को चर्चा सांसद कार्कीले देखिएको अभिव्यक्तिमा केन्द्रीत छ। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका सांसद कार्कीले सीता दाहालबाटे देखिएको अभिव्यक्तिलाई लिएर चर्चा आलोचना भइरहेको छ। सांसद कार्कीले आफ्नो अभिव्यक्तिलाई तोडमोड गरेर गलत अर्थ लानेगरी प्रचार गरिएको प्रस्तोता देखिएको छन्। सांसद कार्कीले भेनेजस्तै उनको पुरा भिडियो हेतु तोडमोड गरेको प्रस्तुत छ। तर उनीमाथि जस्तो टिप्पणी भइरहेको छ, त्यो सहन सजिलो देखिएन।

विशेषज्ञ सामाजिक सञ्जालमा टिप्पणी गर्नेहरूले कार्कीको विशेषज्ञता प्रश्न उठाएका छन्। उनीहरूले कार्कीको प्रस्तोतिमा वित्त बुकाएको देखिएन। कस्तो तर्क सही भन्ने कुरालाई अलग गरेर हेतु भने अहिलेको सामाजिक अवस्था उकाउने यो घटना पर्याप्त देखिन्छ। मुख्यमन्त्री टेलिभिजन प्रस्तोताले जागिर गरेर पार्टी खोलेका राखि लिमिनेको उदयसँग यो घटनालाई जोडेर टिप्पणी भइरहेको पाइन्छ। राजनीतिक नेतृत्वप्रति सही आलोचना र टिप्पणी गरेर उक्त पार्टी उदाएको आमुझाई देखिन्छ। कतिपयले यसलाई जस्ती उक्त पार्टी उदाएको थिए, त्यसैको मार अहिले तिनै पार्टीको नेताहरूले खेत्र परेको तर्क राखिरहेको छन्।

हुनपनि समाप्ति लिमिनाने, पदमुक्त भएका ढाकाकुपार श्रेष्ठ, अर्का सांसद सोविता गौतममणि पनि यसै सही टिप्पणी भएको थिए। श्रेष्ठले पद युगानुपर्यु परिसिद्धिको रिजना गर्न सामाजिक सञ्जालको टिप्पणीकातहरूको कारण गौतमलाई विरक्तिपूर्ण प्रस्तोति दिनु परेको थिए। पुराना दलका नेताहरूलो बुकाई पनि नयाँ ढल र तिनका नेताहरू भन्दा फरक छैन। तसर्थ अहिलेको संवेदन्दा ठूलो समस्या तीव्र रूपमा फिलिएको सामाजिक सञ्जालको पहुँच र नागरिक बुकाई बन्न पुरेको देखिन्छ। त्यो भनेको नागरिकहरूको स्वतःस्फूर्त अभिव्यक्तिको संकलित स्वरूप हो। जसलाई नियमन गरेर जानुपर्ने आवश्यकताको बोध संभवतः सीता दाहाल अन्त्येष्टि प्रकरणबाट समेत हुन पुरेको छ। तस्रै, नेतृत्वमा रहनेहरूले नागरिको अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको सम्मान गर्ने यसतर्फ आवश्यक ध्यान दिन आवश्यक छ। नत्र, यो आफैमा लोकतन्त्रको खतरा बन्न सक्छ। विश्वप्रसिद्ध निकर्ष नै हो, लोकतन्त्रको खतरा स्वयम् लोकतन्त्र नै हो।

वास्तवमा जबसम्म हामीसँग प्रष्ट राष्ट्रिय कृषि नीति हुँदैन, कृषि उत्पादनलाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरू चालेर किसानको भविष्य सुनिश्चित हुने उत्साहप्रद

वातावरण सिर्जना गरिएन, जीवनको प्रमुख आधार कृषि र किसान वर्ग यसरी नै उपेक्षित र अनाकर्षक रहिरहने कुरा निश्चित छ।

हमी आफूलाई कृषि प्रधान मूलकका नागरिक भन्दछौं। तथांकमा पनि ५० प्रतिशतभन्दा बढी नागरिक कृषि ठूलो हिस्ता आबद्ध रहेको देखिन्छ। तर, जनसंख्याको यस्त बीनाहेको छ। हामी मुख्य वाली धान, गाहु, मकैलगायतमै परिनिर्भर बढै गएका छौं। कृषि प्रधान मूलक भनेपनि नेपाल सबै परिनिर्भरताको पासोमा परिहेको छ। फलतः न खाद्य सुरक्षा छ, न त सम्प्रभुता।

प्रत्येक वर्ष हामी ५० अर्ब वाहाशाहीको चामल आयात गर्दछौं,

धान र धानको बिउ गरेर अबौंको मूल्यमा भित्रयाइरहेका छौं। गाहु, मकै कोदोलगायतका अन्तर्वाती र अन्य कृषि जन्य खाद्य विद्युत र मल चिउ, रोग तथा कीटनाशक विपाक्षीहरू सबैको हिसाब किताब गर्ने हो भने समग्रमा वार्षिक दुई खर्बभन्दा बढी पुर्ख। अनि यसी गरिसक्त अद्यन्तर अन्तर्वाती किसान र कृषिको स्थितिमा गाहर अडिन्छ। मौसमका अनुकूलता यो प्रतिकूलतामा गाहर उत्पादनहरूको उत्पादनलाई तलामाय पाइन्छ। विपाक्ष सकारात्मक मौसम भए पनि बजारले मूल निर्धारण गर्ने वजारमुखी अर्थसंतत्रका कारण किसानले भने लाभ लिन सबैको स्थिति राज्यमे बनाइदिएको छैन। विचालियाले नै काफ्दा उठाउने भएको गाउँका किसानले कम सूल्य पाउने र शहरी उपभोक्ताले बढी मूल्य तिरेर खाद्यान, तरकारी दूधलगायत सबै कृषिजन्य वस्तुहरू उपभोग गरिन पनि स्थिति छ। यसरी किसान र उपभोक्ता दुवै ठारिने स्थिति विचामान छ।

यस प्रकार किसानले उत्पादन लागतअन्तरार सम्भव पाउन नसेकर मार्कमा परेको गुनासो झौमीको र खासगरी तराईको किसानहरूले गुनासो धानबाली संप्रिएको बेला निकै बढेको कुरा पनि प्रकाशमा आउने गरेको छ। किसानले लाभकारी र उचित मूल्य पाउने प्रवृद्ध गर्ने राज्यले 'न्यूनतम समर्थन मूल्य' निर्धारण गरिदिनु पनि, उत्पादन खारिद गरिदिनु पनि हो। तर राज्यले किसानलाई बजारमै झाडिएको छ, फलतः उत्पादक किसानले कम मूल्य पाउने, विचालियाले फाइदा उठाउने र किसान तथा चामल क्रिताहरू भने जहाँले पनि मार्कमा पनि स्थिति कायम रहेको छ। यस कुरामा कृषि सहायकीरी देखिएको किसानको मर्का कम गर्न सकारात्मक आवश्यक दबाव दिन सकेको छैन। न विभिन्न किसान संगठनहरूले किसानको पक्षमा किसानहरूले लागत उठाने गरी मूल्य निर्धारण गर्न त्रै प्रभावकारी दबाव दिन सकेका छैन।

मार्यादा कुरा त कृषि उत्पादन परेको कुरा भए। यी समस्याका अतिरिक्त किसानले बीज मल, काँडा औजाई, सिंचाई सबैको बढावो लागतलाई सकिं नसकी व्याहोनुं परिहरेको छ। अर्कोतिर कृषि उत्पादन बढावा पनि किनी खानुपर्ने सही उपभोक्ताहरूले उक्त भारतीय संस्थाको दबाव अपरिहरेको छ। धान बढी उत्पादन हुँदा पनि चामल चिउरा कुनै वस्तुको पनि मूल्य घटेको छैन। उत्पादक किसान र उपभोक्ता भने सबैमात्रा

परनिर्भरताको पासोमा कृषि

वास्तवमा जबसम्म हामीसँग प्रष्ट राष्ट्रिय कृषि नीति हुँदैन, कृषि उत्पादनलाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरू चालेर किसानको भविष्य सुनिश्चित हुने उत्साहप्रद

वातावरण सिर्जना गरिएन, जीवनको प्रमुख आधार कृषि र किसान वर्ग यसरी नै उपेक्षित र अनाकर्षक रहिरहने कुरा निश्चित छ।

अग्नेश

● लोकनारायण सुवेदी

प्रत्येक वर्ष हामी ५० अर्ब हाराहारीको चामल आयात गर्दछौं, धान र धानको बिउ गरेर अबौंको मूल्यमा भित्रयाइरहेका छौं। गहुँ, मकै, कोदोलगायतका अन्तबाली र अन्य कृषिजन्य खाद्य परार्थहरूले र मल बिउ, रोग तथा कीटनाशक विपाक्षीहरू सबैको हिसाब किताब गर्ने हो भने समग्रमा वार्षिक दुई खर्बभन्दा बढी पुर्ख। अनि यसी गरिसक्त अद्यन्तर अन्तर्वाती किसान र कृषिको स्थितिमा गाहर अडिन्छ। मौसमका अनुकूलता यो प्रतिकूलतामा गाहर उत्पादनहरूको उत्पादनलाई तलामाय पाइन्छ। विपाक्ष सकारात्मक मौसम भए पनि बजारले मूल निर्धारण गर्ने वजारमुखी अर्थसंतत्रका कारण किसानले भने लाभ लिन सबैको स्थिति राज्यमे बनाइदिएको छैन। विचालियाले नै काफ्दा उठाउने भएको गाउँका किसानले कम सूल्य पाउने र शहरी उपभोक्ताले बढी मूल्य तिरेर खाद्यहरूले उक्त भारतीय संस्थाको दबाव अपरिहरेको छ। धान बढी उत्पादन हुँदा पनि चामल चिउरा कुनै वस्तुको पनि मूल्य घटेको छैन। उत्पादक किसान र उपभोक्ता भने सबैमात्रा

परिहरने स्थिति विचामान छ। अर्कोतिर भारतीय बजारसँग कडा

प्रतिस्पदनले चित बुझाउन सक्ने कुनै ठाउँ छैन। यसरी कृषि व्यवसाय र खासगरी अन्त उत्पादन अनाकर्षक भइरहेको छ। वास्तवमा उत्पादन अनाकर्षक बढावा दिने सकारात्मक कदमहरू चालेर किसानको भविष्य सुनिश्चित हुने उत्साहप्रद

वातावरण सिर्जना गरिएन, जीवनको प्रमुख आधार कृषि र किसान वर्ग यसरी नै उपेक्षित र अनाकर्षक रहिरहने कुरा निश्चित छ।

वास्तवमा जबसम्म हामीसँग प्रष्ट राष्ट्रिय कृषि नीति हैन, कृषि उत्पादनलाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरू चालेर किसानको भविष्य सुनिश्चित हुने उत्साहप्रद वातावरण सिर्जना गरिएन, जीवनको प्रमुख आधार कृषि र किसान वर्ग यसरी नै उपेक्षित र अनाकर्षक रहिरहने कुरा निश्चित छ। यस स्थितिमा कृषि मन्त्रालय, कृषि विभाग, कृषि अनुसन्धान सम्बन्धित विभागले औपचारिकता पूरा राजनीका लागि आवाहन ठारिरहने पुर्ख। कृषि क्षेत्रमा एकत्रित आवश्यक जनसंकेतले भएको भविष्यका भविष्यत भएको छ। यसले पाएको छ व्यवसायका वित्तनालाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरूको भविष्यत भएको छ। यसले नामांकित विभागले वित्तनालाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरूको भविष्यत भएको छ। यसले नामांकित विभागले वित्तनालाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरूको भविष्यत भएको छ। यसले नामांकित विभागले वित्तनालाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरूको भविष्यत भएको छ। यसले नामांकित विभागले वित्तनालाई बढावा दिने सकारात्मक कदमहरूको भविष्यत भएको छ। यसले नामांकित विभाग

हुरला झाडी
ओबराज शाही मध्याह्न

श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक २५ हजार रुपैयाँ तोक्न माग

ने पाल ट्रेड युनियन कांगे से जिल्ला कार्य समिति हुम्लाले श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक वृद्धि गर्न माग गर्दै जापनपत्र बुझाएको छ। कर्नेच्य कार्यक्रमब्रत्तर्गत ट्रेड युनियन कांगे से हुम्लाले श्रमिकको न्यूनतम पारिश्रमिक २५ हजार रुपैयाँ तोक्न माग गर्दै हुम्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रीनाथ पोडेलमार्फत थ्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री शरतसिंह भण्डारीलाई जापनपत्र बुझाएको हो। अहिलेको महानी अनुसार श्रमिको पारिश्रमिक उपयुक्त नभएको भन्ने हजार रुपैयाँ वृद्धि गरेर २५ हजार रुपैयाँ तोक्न माग गरेर जापनपत्र बुझाइएको ट्रेड युनियन कांगे से हुम्लाका उपाध्यक्ष मनमाया खली शाहीले जानकारी दिइन्।

जापनपत्रमा ने पाल ट्रेड युनियन कांगे से ने पाली श्रमजीवी वर्गको हक्कहित र अधिकारी सुनिश्चित गर्न विगत ७ दशकदेखि कियाशील रहेको आएको र श्रमिकका सुदूरहरूमा मात्र नभइ नेपालका विभिन्न लोकतात्रिक आन्दोलनहरूमा समेत महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको उल्लेख गरिएको छ।

जापनपत्रमा ने पालको श्रम एन., २०७४ मा व्यवस्था भएअनुसार प्रत्येक २/२ वर्षमा त्रिपायी विप्रवासी आदारमा श्रमजीवीहरूको न्यूनतम पारिश्रमिक नियन्त्रण गरी गर्नुपर्ने गरिएको जापनपत्रमा आरोप लागाइएको छ। सरकारी कार्यालयमा कार्यालय सहयोगीलाई समेत मासिक २६ हजार रुपैयाँ तोकिएको अव्रस्यामा वर्तमान समयको मूल्य वृद्धि र महानीलाई समेत ध्यानमा राखी

खानेपानी आएपछि फेरियो पाइलाथुम गाउँको मुहार

हुम्लाको सिमकोट गाउँपालिका वडा ७ को पाइलाथुम गाउँमा दश वर्षपछि खानेपानी खाएपछि स्थानीय वासिन्ना दंग छन्।

पानीको हाताकार झेल्लै आएको यस गाउँमा खानेपानी आएसंगै स्थानीय वासिन्नामा खुसी भएका हुन्। खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय हुम्लाबाट ४० लाख रुपैयाँको बजेट पाएपछि गाउँवासी मिलेर चार किलो मिटि टाडाबाट गाउँमा पानी ल्याइएको हो।

पाइलाथुम गाउँमा करिब ४८ घरबुरी छन्। सोहि गाउँका वडा अध्यक्ष बलबीर शाहीले उक्त गाउँको लागि खानेपानी सिंचाइ तथा उर्जा विकास कार्यालय हुम्लामा गाउँको वास्तविकता देखाएपछि उक्त गाउँले पानी पाएको ७२ वर्षीय चन्द्ररूप शाहीले बताए।

गाउँवासीले खोलाको पानी र करिब ३० मिनेट लाग्ने ठाउँबाट पानी ल्याउनुपर्ने वायता हटेको अर्का स्थानीय जक्त शाहीले बताए। उक्त

गाउँमा अहिले ६ वटा धारा छन्। सचै धारामा पानी भेरेको देखिन्दै। पानी धारामा फेरेपछि खानेपानी उपभोक्ता समितिले ४० लाखको सार्वजनिक सुनुवाइ गरेको थियो।

पाइलाथुम खानेपानी यो जानाका अध्यक्ष जै मल शाहीले खानेपानी आयोजनामा मुहान्देखि गाउँसम्म त्याउँदा लागे को सामगी सिमेन्ट, सरिया, पाइप, लेवर खर्च, मिस्टी खर्च, द्वावानी लगायत काम गर्न लगेको खर्च विवरण वडाअध्यक्ष शाही र खानेपानी गर्नुपर्ने गाउँवासीलाई सुझाव दिए। विहावार एक कार्यक्रम गरेर खानेपानीको सार्वजनिक सुनुवाइ गरेको थियो।

वडा अध्यक्ष शाहीले यो गाउँमा मात्र नभएर वडा भरिने बजेटको सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्ने गाउँवासीलाई सुझाव दिए। विहावार एक कार्यक्रम गरेर खानेपानीको सार्वजनिक सुनुवाइ गरेको थियो।

आत्महत्या जस्तो संवेदनशील विषयसँग नजोडून मन्त्रालयको आग्रह

काठमाडौं-मस-स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले स्वास्थ्यमन्त्री मोहनबहादुर बस्नेतद्वारा अभिव्यक्त करालाई आत्महत्यासँग जोडेर समाचार संयोग नगर्न /नगराउन अनुरोध गरेको छ।

मन्त्रालयका सूचना अधिकारी डा.पवनकुमार साहले विहावार विज्ञप्ति जारी गर्दै मन्त्री बस्नेतको अभिव्यक्तिलाई सञ्चारमाध्यममा तोडमोड गरी प्रकाशित नगर्न अनुरोध गरेका हुन्।

आत्महत्या जस्ता विषयसँग जोडेर मन्त्री बस्नेतको नाम प्रतिविक्रिता तथा सामाजिक सञ्जालमा आएकोप्रति मन्त्रालयको गर्नीर ध्यानकोषण भएको विज्ञप्तिमा

भ्रष्टाचार आरोपमा मुद्दा

मध्याह्न संवाददाता
काठमाडौं, २८ असार

भ्रष्टाचारको आरोपमा अखिल्यार दरुपयोग अनुसन्धान आयोगले विचालयका प्रधानाध्यापकसहित ४

जना विरुद्ध मुद्दा दायर गरेको छ।

आयोगले कञ्चननुर लालभाटी वैज्ञानिक विशेषज्ञ लक्षण राताविरुद्ध विशेष अदालतमा मुद्दा दायर गरेको हो। अदालतमा प्रधानाध्यापक

इटा उद्योगका व्यवस्थापक राजेन्द्रबहादुर भाट र सिद्ध वैज्ञानिक इटा उद्योगका सञ्चालक धनबहादुर विष्टलाई पनि अखिल्यारले मुद्दा दायर गरेको छ।

Invitation for Bid

Putha Uttarganga Rural Municipality Office Of The Rural Municipal Executive

Takasera,Rukum (East)

Lumbini Province,Nepal

Invitation for Bids for the construction work under the below mentioned contract:

First Date of Publication: 2080/03/29 B.S (2023/07/14 A.D)

- Putha Uttarganga Rural Municipality (PURMO) invites electronic bids from Nepalese eligible bidders for the below mentioned Contracts under National Competitive Bidding procedures.
- A complete set of Bidding Documents may be downloaded by visiting PPMO e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp.
- Sealed bids must be submitted though electronically to the office PURMO Takasera, Rukum (East) on or before 12:00 Noon on 2080/04/28 B.S (2023/08/13A.D).Bids received after this deadline will be rejected automatically.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 15:00 on 2080/04/28 B.S (2023/08/13A.D) at the office of PURMO Takasera, Rukum (East). Bids must be valid for a period of 120 days after bid opening and must be accompanied by a bid security amounting to a minimum of the below mentioned amount which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid.
- All other terms and conditions will be as per the Nepal's Government Prevailing Public Procurement Act 2063 and Regulations 2064 including all amendments.
- Putha Uttarganga Rural Municipality Office (PURMO),Takasera, Rukum (East) reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the Bids without assigning any reason, whatsoever.

Name of the Bank: Siddartha Bank Ltd., Putha Uttarganga Branch

Name of Office: Putha Uttarganga Rural Municipality, Takasera,Rukum(East)

	For Bid Document	For Bid Security
A/c name	Putha Uttarganga (GA 1.1) Aantark Rajaswa Khata	Putha Uttarganga (GA 03) Dharauti Khata
A/c No.	01415359946	01415220470

7. The Name and identification no of the contracts are as follows.

S.N.	Description of Works	Contract ID	Average Annual Turnover (NRs)	Specific Nature of Similar Work Experience (NRs)	Bid Document Fee (NRs.)	Bid Security Amount(NRs.)
1.	Construction of 15 Bed Primary Hospital at Rakulichaur Richhim of Putha Uttarganga Rural Municipality	EGP/PURMO/NCB/PHB/W-09/2079-80	10,78,00,000.00/- (Ten Crore seventy eight lakh Only)	10,34,00,000.00/- (Ten Crore Thirty four lakh Only)	10,000.00/- (Ten thousand only)	43,10,000.00/- (Forty three Lakh ten thousand only)

Act. Chief Administrative Officer

Lumbini Provincial Government Ministry of Physical Infrastructure Development Transport Infrastructure Directorate Road Infrastructure Development Office Rupandehi

Invitation for Bids

IFB No:-25/RIDORUP/079-80

Date of Publication: July 14, 2023 (2080-03-29)

- Road Infrastructure Development Office, Rupandehi invites electronic bids only from eligible bidders for following work under NCB bidding procedure.

S. N.	Project Name	Contract ID	Fee of Bid Doc. (NRs.)	Bid Validity Period	Bid Security Amount (NRs)	Validity Period (days)
1	Upgrading of Sunwal Turiya-Parsawal - Amraut-Banjariya-Bakena-Lalpari-Tonwa Road, Nawalparasi	RIDORUP/NAW/134/NCB/079/080/194	5,000.00	November 11, 2023	1,945,000.00	December 11, 2023

Requirement for the above Contract

S. N.	Contract Numbers	Average Annual Construction Turnover	Contract of Similar Size and Nature	Financial Resources	Key Activities
1	RIDORUP/RUP/134/NCB/079/080/194	NRs 58,500,000.00 calculated as total certified payments received for construction contracts in progress or completed.	Participation as Prime contractor, management contractor, or subcontractor, in at least One (1) Asphalt Concrete Road within the last ten (10) years, with a value of at least NRs 48,000,000.00	NRs. 15,00,000.00	Asphalt Concrete with production rate of at least 425.00 Cum per Fiscal Year.

Submission and Opening:

Submission of Bid	Opening of Bid	Bidders download the bidding document and submit their bids electronically Through e-procurement section of PPMO's website www.bolpatra.gov.np/egp. Bidders should deposit the equivalent fee for bidding document in the following Revenue Account within the date and time specified.	
Date	Time	Date	Time

<tbl_r cells="

